

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка толерантності
Викладач (і)	Потапчук Тетяна Володимирівна - доктор педагогічних наук, професор
Контактний телефон викладача	0687591440
E-mail викладача	tetiana.potapchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Педагогіка толерантності» відноситься до циклу професійної підготовки і належить до дисциплін вільного вибору студентів. Актуальність вивчення дисципліни спрямована на поглиблення знань студентів про поняття та структурні елементи толерантності

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Педагогіка толерантності» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних напрацюваннях і практичному досвіді педагогіки, методик з теорії виховання тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - сприяти систематизації уявлень студентів про зміст та специфічні характеристики толерантності як взаємоповаги через взаєморозуміння, як основи цивілізованих стосунків

Цілі дисципліни: розкрити зміст понять «толерантність» та «інтолерантність»; опрацювати методи діагностики толерантності; розвивати толерантність студентів за допомогою інтерактивних методів; напрацювати шляхи розвитку власної толерантності студентів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності):

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

Результати навчання

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-19.Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20.Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21.Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год/4 год
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год/6год
самостійна робота	60 год/80 год

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	012 Дошкільна освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1: Толерантність: визначення, історія, параметри та складові	2	3	10
Тема 2: Толерантність в освітньому законодавстві України та у контексті міжнародної законодавчої бази	2	3	10
Тема 3: «Кордони» толерантності та інтолерантності	2	3	10
Тема 4: Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні	2	3	10
Тема 5: Толерантність починається з педагога	2	3	10
Тема 6: Методика виховання толерантності	2	3	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf.</p> <p>Вид контролю: залік</p> <p>Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50x10 = 50 балів, максимальна – 50 б.)</p> <p>Тестування – 50 балів.</p> <p>Разом – 100 б.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково.</p> <p>Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)</p>
Семінарські заняття	<p>Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних занять, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	залік; форма здачі (комбінована - усне опитування і у формі тестування за 100 б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)</p> <p>Академічна доброчесність: студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83.pdf</p> <p>Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.</p> <p>Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>

8. Рекомендована література

1. Бойчук Ю.Д. Інклюзивна компетентність педагога. *Джерело педагогічних інновацій. Інклюзивна освіта*: науково-методичний журнал. Випуск № 1. Харків: Харківська

- академія неперервної освіти, 2016. С. 18-23.
2. Декларація принципів толерантності: Документ 995_503
 3. Дубовик О. М. Соціально-психологічний тренінг у становленні професійно орієнтованих особистісних якостей майбутнього спеціального психолога/ О. М. Дубовик. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 3(79). С. 62–70.
 4. Кайдалова Г.П. Організація виховної роботи з формування толерантності у молодших школярів в умовах інклюзії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2016. Вип. 31. С. 45-49.
 5. Мартинчук О.В. Формування толерантності як складова професійно-педагогічної підготовки студентів до роботи в інклюзивних закладах освіти. *Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (28-29 березня) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. ; за заг. ред. В. О. Огнев'юка*. С. 914-919.
 6. Мартинчук О. В. Формування толерантного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку у педагогів дошкільних навчальних закладів. Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., 16 листопада, м. Київ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка [та ін.]; за заг. ред. В. О. Огнев'юка; [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Н. М. Віннікова]. К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 234–238.
 7. Мартинчук О. В. Емоційна компетентність педагога як умова успішного впровадження інклюзивної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2016. Вип. 32. Частина 1. С. 200–205.
 8. Матієнко О.С. Толерантність: введення в проблему. Вінниця: ВДАУ, 2016. 40 с.
 9. Мігалуш А.О. Виховання толерантного ставлення до людей з особливими потребами в інклюзивних закладах освіти. *Вісник Житомирського державного університету*. Вип. 46. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський національний ун-т. 2017. С.88-91
 10. Потапчук Т., Клепар М. Толерантність та педагогіка толерантності: проблеми наукових досліджень / Т. Потапчук, М. Клепар // *Гірська школа Українських Карпат*. 2020. № 22. С. 26-30. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2020_22_7.
 11. Потапчук Т. Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до виховання толерантності молодших школярів. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Сер. Педагогіка. Мелітополь : МДПУ, Том 1 (26). 2021. С. 162-167. doi: 10.33842/22195203/2021/26/162/167
<http://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/2984>
 12. Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Випуск 539-540. Філософія. Чернівці: Чернівецький національний ун-т., 2021. С. 35-38.
 13. Терещенко К.В. Взаємозв'язок толерантності педагогічних працівників із рівнем організаційного розвитку закладів освіти. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2016. № 1(4). С. 70-77.

14. Терещенко К.В. Вплив організаційних чинників на рівень толерантності персоналу закладів освіти. *Актуальні проблеми психології* : збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2016. Т. I : Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія. Випуск 44. С. 16-20

Викладач: _____ **Тетяна ПОТАПЧУК** (доктор педагогічних наук, професор)